

FONDEKO svijet

NAUČNO POPULARNA REVIJA O
PRIRODI, ČOVJEKU I EKOLOGIJI
Sarajevo 2014., broj 38, godina XVIII

DVADESET GODINA FONDEKA

ZAŠTITNICI UGROŽENIH VRSTA I STANIŠTA

Podaci prikupljeni tokom istraživanja značajni su i za zaštitu kraških staništa u slivu rijeke Neretve, jednoj od vrućih tačaka biodiverziteta mediteranske regije

Dejan Kulijer, dipl. biolog
Zemaljski muzej BiH

Već četvrtu godinu za redom, Balkanski odonatološki sastanak (Balkan Odonatological Meeting ili skraćeno BOOM) okuplja odonatologe Balkana i Evrope u jednoj od zemalja regiona. BOOM je postao tradicionalno mjesto susreta istraživača i zaljubljenika u viline konjice na kojem mogu da se druže, razmjene ideje, predstavljaju svoje projekte i istražuju, ali i mjesto gdje se studenti i ostali zainteresirani mogu vidjeti i naučiti mnogo toga o ovim interesantnim insektima.

Vilini konjici predstavljaju ekološki značajnu i veoma ugroženu grupu or-

ganizama. Ovi insekti su važni pokazatelji očuvanosti i promjena u životnoj sredini, a istraživanje i poznavanje ove grupe insekata ima veliki značaj za zaštitu slatkovodnih ekosistema, globalno najugroženijih tipova staništa i staništa koja su od velikog značaja za čovjeka.

Ideja za saradnju u istraživanju vilinih konjica na Balkanu nastala je na Prvom evropskom kongresu odonatologa koji je održan u Portugalu u junu 2010. godine. Tada su učesnici iz nekoliko balkanskih zemalja izrazili spremnost za saradnju i istraživanja u cilju unapređenja poznavanja ovih ekološki izuzetno značajnih insekata na Balkanu, jednom od najmanje istraženih regiona Evrope. Već sljedeće go-

dine, Slovensko odonatološko Društvo (SOD) pretvorilo je ovu ideju u stvarnost i Balkanski odonatološki sastanak (BOOM) je rođen.

Rad na terenu

BOOM predstavlja jedinstven regionalni naučni i edukativni program koji razvija i vodi grupa mladih istraživača i studenata iz zemalja zapadnog Balkana s glavnim ciljem uspostave regionalne saradnje u oblasti istraživanja i zaštite vilinih konjica i slatkovodnih staništa. Sastanak je posebno fokusiran na okupljanju mladih istraživača i studenata balkanskog regiona. Prethodno su uspješno održana tri sastanka (Slovenija 2011., Srbija 2012. i Hrvatska 2013. godine).

Terensko istraživanje

Foto: Falk Petzold

Učesnici skupa u Blagaju

Foto: D. Kulijer

Četvrti Balkanski odonatološki sastanak koji je održan u Bosni i Hercegovini zajednički su organizovali Udruženje za biološka istraživanja i zaštitu prirode BIO.LOG iz Sarajeva i Društvo za zaštitu prirodne baštine Arbor Magna iz Banja Luke uz veliku pomoć Slovenskog odonatološkog društva (SOD). Glavni dio susreta održanog u periodu 1.-8. augusta 2014. godine činilo je te-

rensko istraživanje koje je u prvom dijelu obuhvatilo područje sjeverne Bosne, dok je drugi dio istraživanja sproveden na prostoru južne Hercegovine. Ove godine, 22 učesnika iz Bosne i Hercegovine, Njemačke, Makedonije, Srbije i Slovenije su učestvovala na sastanku.

Tokom skupa, učesnici su obišli više od 50 lokaliteta i registrovali 47 vrsta vilinih konjica, što predstavlja više od

72% vrsta registrovanih u Bosni i Hercegovini.

Nepoznate populacije

Istraživanje je rezultiralo dopunom poznavanja rasprostranjenja većine registrovanih vrsta. Do sada su u Bosni i Hercegovini registrovane 64 vrste vilinih konjica među kojima su dvije vrste koje su ugrožene u Evropi kao i šest vrsta zaštićenih Direktivom o staništima Evropske unije.

Jedan od važnijih ciljeva skupa bio je prikupljanje podataka o ugroženim vrstama vilinih konjica što je važno za bolje planiranje zaštite ovih insekata i njihovih staništa u BiH. Rezultati istraživanja uključuju podatke o do sada nepoznatim populacijama rijetkih i ugroženih vrsta, među kojima su *Chalcolestes viridis*, *Erythromma najas*, *Cordulegaster heros*, itd. Takođe, učesnici su tokom nekoliko dana predstavili i svoja odonatološka istraživanja i projekte u regiji.

Podaci prikupljeni tokom istraživanja značajni su i za realizaciju aktivnosti udruženja BIO.LOG u okviru projekta istraživanja i zaštite kraških staništa u slivu rijeke Neretve, jednoj od vrućih tačaka biodiverziteta mediteranske regije. Projekat obuhvata prikupljanje podataka o ugroženim vrstama u cilju poboljšanja njihove zaštite, a finansiran je od strane Partnerskog fonda za kritično ugrožene ekosisteme (Critical Ecosystem Partnership Fund-CEPF) □

Istraživanje Veleškog jezera

Foto: Iva Miljević